

Møte i Europautvalget, Stortinget, 2. juni 2008

Redegjørelse ved Utenriksministeren om aktuelle saker

Utenriksminister Jonas Gahr Støre: Jeg håper at overskriftene på dagsordenen på dette punktet har kommet godt fram. Jeg vil gå gjennom de punktene som vi har skissert.

(Kvotedirektivet)

Det første gjelder forslaget til endring i kvotedirektivet. Jeg har tidligere omtalt EUs klima- og energipakke for utvalget. Pakkens ulike elementer er under løpende diskusjon i EU. Målet er at enighet oppnås om pakken tidlig i 2009.

Kommisjonens forslag til revideringen av kvotedirektivet utgjør som kjent en del av pakken. Fra norsk side søker vi å bidra til diskusjonen av dette regelverket i lys av innlemmingen av ETS i EØS-avtalen.

Regjeringen har foreløpige vurderinger av viktige deler av forslaget som legges til grunn i kontakten med EU-systemet. Vi har sendt kommisjonens forslag til kvotedirektiv på offentlig høring med frist 30. mai, og vi vil avvete innspill fra høringsinstansene før det tas videre stilling til forslagene. Eventuelle tilpasningsforhandlinger til direktivet vil først kunne starte når det er enighet om direktivet på EU-siden.

Følgende foreløpige kommentarer kan knyttes til enkelte av kommisjonens forslag:

I tillegg til kraftproduksjon og de industrisektorene som allerede er omfattet, foreslår kommisjonen å inkludere bl.a. luftfart, kunstgjødsel, aluminium, metallindustri og anlegg for CO₂-håndtering. Kvotesystemet vil i henhold til forslaget omfatte til sammen ca. halvparten av utslippene i EU. Kommisjonen har ikke foreslått å inkludere landtransport, skipsfart, landbruk, skogbruk og avfall.

Fra norsk side ser vi det som positivt å utvide kvotedirektivets virkeområde, herunder forslaget om å inkludere luftfartssektoren i kvotesystemet allerede fra 2011.

Det er også positivt at kommisjonen har foreslått å inkludere anlegg for CO₂-håndtering i kvotesystemet. Dette vil føre til at virksomheter som installerer CO₂-håndtering, ikke trenger å levere kvoter for den delen av CO₂-utslippene som er forsvarlig lagret. Kvotesystemet vil på denne måten bidra til å gjøre det mer lønnsomt å investere i CO₂-håndtering. Dette er en bestemmelse som allerede gjelder Norge, da det ble framforhandlet ved vår tilknytning til ETS.

Kommisjonens forslag til samlet kvotemengde vil redusere utslippene i kvotepliktig sektor med 21 pst. i forhold til utslippene i 2005.

Kommisjonen har foreslått å harmonisere tildelingen av klimakvoter på EU-nivå. Formålet er å sikre at konkurrerende virksomheter fra ulike land står overfor de samme tildelingsreglene. Det er for tidlig å si hvorledes dette eventuelt vil bli tilpasset for Norge.

Kommisjonens forslag er at om lag 1/3 av samlet kvotemengde skal tildeles vederlagsfritt. Regjeringen har argumentert for det prinsipielle syn at salg bør være den eneste tildelingsformen i EUs kvotesystem etter 2012.

Kommisjonen foreslår å øke begrensningene på virksomhetenes muligheter til å bruke kvoter fra utviklingsland. Hensikten er å framskynde at en større del av de påkrevde utslippsreduksjonene finner sted i Europa. Fra norsk side deler vi kommisjonens syn på at det er viktig med et stramt kvotemarked, og ser at et stramt kvotetak kombinert med begrensninger på bruken av kvoter fra de prosjektbaserte Kyoto-mekanismene er et egnet virkemiddel for å få dette til.

Kommisjonens innsats for å koble EUs kvotesystem sammen med lignende systemer i andre deler av verden, f.eks. kvotesystemene som er under utvikling i New Zealand, Australia, Japan og USA, er viktig. Et kvotesystem som omfatter flere land, vil være et mer effektivt virkemiddel for å redusere utslippene på en kostnadseffektiv måte.

Sett under ett vurderes kommisjonens forslag, slik det nå framstår, som et godt utgangspunkt for revidering av kvotedirektivet. Men jeg minner om at forslaget vil kunne endres som følge av de interne diskusjoner som pågår innenfor EU, og hvor vi som kjent ikke er med.

(Lisboatraktaten)

Så til Lisboatraktaten – status for ratifikasjon av den og konsekvenser for Norge. EU har satt seg som mål at traktaten kan tre i kraft pr. 1. januar 2009. 14 land har så langt ratifisert, og det knytter seg nå interesse og spenning til utfallet av folkeavstemningen i Irland 12. juni – til uken.

Jeg har tidligere vist til noen av utfordringene knyttet til utviklingen av samarbeidet i EU som ventes å bli forsterket som følge av traktaten. Jeg viser bl.a. til min redegjørelse i åpent storting. Konsolideringen av EUs traktater og bortfall av søylestrukturen vil bidra til å gjøre EUs politikk mer helhetlig og sektorovergripende. Dette kan medføre utfordringer for det organiserte EØS-samarbeidet.

Underkomiteen for rettslige og institusjonelle spørsmål under EØS-komiteen vil analysere hvilke praktiske konsekvenser Lisboatraktaten kan få for EØS-samarbeidet. Jeg forventer ikke at dette arbeidet vil synliggjøre dramatiske konsekvenser.

Vårt hovedmål er å søke å løse eventuelle konkrete utfordringer på en praktisk og god måte. Jeg har merket meg at det er fremmet anmodninger om en analyse av hva Lisboatraktaten vil kunne bety for Norge. En rapport utarbeidet av embetsverket i UD i samråd med andre departementer vil bli gjort offentlig tilgjengelig om kort tid. Da vil vi distribuere den.

(Direktiv om helsetjenester)

Så forslag til direktiv om helsetjenester: EF-domstolen har slått fast at EU/EØS-borgere har rettigheter til helsetjenester som følge av prinsippet om fri bevegelighet av tjenester. Formålet

med det kommende forslaget fra kommisjonen vil være å etablere klare og forutsigbare rammer for grensekryssende helsetjenester i EU/EØS-området.

Regjeringen er positiv til at kommisjonen foreslår en kodifisering av de rettighetene for pasienter som EF-domstolen allerede har utviklet gjennom de siste ti årene. Ikke minst for pasientene vil det være en fordel med en felles forståelse av hva disse rettighetene innebærer, og hvor ansvaret for kvalitet og sikkerhet ligger ved helsehjelp i utlandet.

Vi legger til grunn at direktivforslaget ikke er ment å skulle rokke ved det prinsipp at landene selv skal bestemme hvordan landets helsevesen skal organiseres og finansieres, og hvilke typer helsehjelp pasientene skal ha rett til på det offentliges bekostning. Dette prinsippet er slått fast i EU-traktaten.

Kommisjonen regner med at rundt 1 pst. av europeiske pasienter vil søke behandling i utlandet i ulike sammenhenger.

I Helse- og omsorgsdepartementet ser man på etablering av en refusjonsordning til utgifter til helsehjelp utenfor sykehus – såkalt ikke-sykehusbehandling – mottatt i andre EØS-land, som etter planen vil kunne ut i et lovforslag i 2009.

Regjeringen er av den oppfatning at kommisjonens mulige direktiv på ingen måte vil berøre balansen mellom private og offentlige aktører i medlemslandenes helsevesen.

La meg så komme tilbake til et spørsmål som ble reist av representanten Solberg på forrige møte i utvalget, nemlig mulige konsekvenser av et norsk nei til innlemmelse, altså bruken av den såkalte vetoretten, reservasjonsretten.

(EØS-avtalen og nytt regelverk i EU)

EØS-avtalen gir Norge muligheter til å påvirke utformingen av nytt regelverk i EU. Dersom det oppstår uenighet om nytt regelverk som skal gjelde i EØS-området, fastsetter EØS-avtalens artikkel 102 nærmere prosedyrer for hvordan dette skal håndteres mellom avtalepartene. Konsekvensen – dersom konflikten ikke løses – vil kunne bli at den berørte delen av det aktuelle vedlegget, dvs. regelverk innen den angjeldende sektor, midlertidig settes ut av kraft. Før dette kan bli aktuelt, skal partene bestrebe seg på å løse konflikten eller begrense skadevirkningene i så stor grad som mulig.

EØS-avtalen gir ingen klar anvisning på hvilket regelverk som skal omfattes dersom midlertidig opphør skulle bli aktuelt. Dette vil det måtte tas stilling til i det konkrete tilfellet.

Spørsmålet om hvor omfattende skadevirkninger for EØS-samarbeidet et nei til innlemmelse av en rettsakt vil kunne få, lar seg ikke besvare presist. Det avhenger selvsagt av saken. Faktorer av betydning vil være hvor tunge interesser som berøres for EU, og i hvilken grad et nei oppfattes som saklig begrunnet i faglige, rettslige, etiske beveggrunner m.v. Av betydning vil det også være dersom medlemsland med tilsvarende holdninger er blitt nedstemt i EUs interne beslutningsprosess.

Dersom det ikke oppnås enighet om hvilket regelverk som midlertidig skal settes ut av kraft, kan det ikke utelukkes at EU iverksetter beskyttelsestiltak etter EØS-avtalens artikkel 112.

Samtidig er det vanskelig å overskue den politiske dimensjonen ved uenighet om viktige rettsakter. I forhold til våre EØS/EFTA-partnere Island og Liechtenstein gjør to forhold seg gjeldende: For det første vil et eventuelt norsk nei bety at rettsakten heller ikke vil bli en del av EØS-avtalen for de to landenes vedkommende. For det andre kan et norsk nei til innlemmelse føre til at terskelen for bruk av slikt "veto" fra islandsk og liechtensteinsk side også senkes. Vi ville derfor måtte drøfte en slik sak inngående med Island og Liechtenstein på forhånd.

(Arbeids- og lønsspørsmål. Rüffertsaken)

Så en kommentar til dommen fra EF-domstolen i Rüffert-saken, om arbeids- og lønnsforhold for utsendte arbeidstakere. Jeg orienterte 25. januar om EF-domstolens avgjørelser i Viking Line- og Laval-sakene. Tredje april forelå domstolens avgjørelse i den siste av de tre sakene om forholdet mellom arbeidstakerrettigheter og fri bevegelighet av tjenester, den såkalte Rüffert-saken. Regjeringen har inngitt innlegg i alle tre sakene, som i prinsippet kan ha betydning for kampen mot sosial dumping.

Rüffert-saken gjelder i korthet lovligheten av en delstatslov i Niedersachsen i Tyskland som krever at offentlige myndigheter bare kan inngå byggekontrakter med virksomheter som betaler sine arbeidstakere i henhold til stedets gjeldende tariffavtaler. Bakgrunnen for saken var at den tyske delstaten sa opp en kontrakt – om bygging av et fengsel – med et tysk byggefirma fordi firmaet hadde benyttet polske underleverandører som betalte sine utestasjonerte arbeidstakere mindre enn halvparten av tarifflønnen i Niedersachsen. Firmaet mente delstatsloven var ulovlig i henhold til EU-rettens bestemmelser om fri bevegelse av tjenester.

EF-domstolen kom til at den tyske delstatsloven gikk lenger enn det som følger av utsendingsdirektivet og bestemmelsene om fri bevegelighet av tjenester, og derfor er i strid med EU-retten. Etter utsendingsdirektivet er medlemslandene forpliktet til å sikre at utsendte arbeidstakere lønnes i henhold til vertslandets minimumslønn, enten denne er lovfestet eller fastsatt gjennom allmenngjøring av tariffavtale. Den tyske tariffavtalen som ble påberopt i saken, kunne ifølge EF-domstolen ikke anses som allmenngjort i utsendingsdirektivets forstand. Å kreve at utestasjonerte arbeidstakere skulle lønnes i henhold til den lokale tariffavtalen, slik den tyske delstatsloven gjorde, var dermed i strid med utsendingsdirektivet og egnet til å begrense den frie bevegelighet av tjenester.

Hvordan vil så dommen påvirke norsk rett? Regjeringen vedtok 8. februar i år forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter som et virkemiddel for å bekjempe sosial dumping. Det er blitt reist spørsmål om Rüffert-dommen påvirker denne norske forskriften.

Til dette vil jeg si at vår vurdering er at dommen er relevant for den norske forskriften, men det er flere spørsmål av betydning som ikke blir behandlet i dommen. Fakta som dommen bygger på, skiller seg dessuten på flere punkter fra forholdene i Norge.

Eksempelvis ble endringen i lov om offentlige anskaffelser og forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige anskaffelser/kontrakter gitt for å gjennomføre ILO-konvensjon nr. 94, om arbeidsklausuler i offentlige arbeidskontrakter. ILO-konvensjonen er, i tillegg til Norge, ratifisert av mer enn 60 land, herunder ni EU-land. Tyskland har imidlertid ikke ratifisert ILO-konvensjonen, og EF-domstolen måtte dermed ikke ta stilling til forholdet

mellom ILO-konvensjonen og EF-traktaten. Fordi Norge i motsetning til Tyskland er forpliktet av ILO-konvensjon nr. 94, kan ikke resultatet i dommen uten videre overføres til Norge.

Tyskland og Norge har også forskjellige virkemidler for å bekjempe sosial dumping. I henhold til den norske forskriften om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter vil det i Norge være lønnsnivået i allmenngjøringsforskrifter som vil bli lagt til grunn for hvilket lønnsnivå som kan kreves, der det gjelder slike. I Norge vil altså ikke forskriften innebære et tillegg til et allerede fastsatt lønnsnivå, på områder hvor det finnes.

Selv om EF-domstolen stilte seg negativ til ordningen i den tyske delstaten, viser jeg imidlertid til at den norske ordningen avviker fra denne. Regjeringen mener derfor fortsatt at forskriften er et viktig og egnet virkemiddel, som bør videreføres. La meg ellers legge til at dette er en debatt som nå går i alle land, og flere land vurderer lovgivning og tilpasninger i lys av denne dommen. Den diskusjonen må vi følge nøye.

(Laksesaken)

Så en forhåpentligvis god sak, laksesaken. Jeg redegjorde i desember i fjor for WTO-panelets rapport. Dere har sikkert sett i pressen at kommisjonen nå har foreslått å oppheve antidumpingtiltakene mot norsk laks.

Vi har hatt nær, diskret kontakt med EU-kommisjonen dette halvåret for å påvirke i den retning. EUs egen antidumpingkomite, hvor medlemslandene sitter, skal ha støttet dette forslaget på sitt møte. Kun Storbritannia og Irland stemte imot, men her gjøres altså vedtakene med kvalifisert flertall.

Et vedtak om å fjerne antidumpingtiltaket må imidlertid fattes av rådet. Etter EUs interne regler må et slikt vedtak fattes senest 20. juli. Vi kan fortsatt derfor ikke ta noe på forskudd, men det ser altså ut til at vi er på rett kurs.

(Østersjøsam arbeidet)

Så om Østersjøsam arbeidet og EU. Statsministeren deltar i morgen og onsdag på toppmøtet i Østersjørådet. Øverst på agendaen står et forslag om styrking av samarbeidet, gjennom endringer i nåværende samarbeidsformer.

Sverige tok under sin formannskapsperiode for rådet i perioden 2006-2007 initiativ til å igangsette et reformarbeid av Østersjørådet og utarbeide en egen EU-strategi for regionen. Det europeiske råd vedtok på sitt desembermøte 2007 at arbeidet med en slik EU-strategi skal igangsettes. Etter planen skal den ferdigstilles senest i juni 2009 og deretter implementeres under det svenske formannskapet i EU høsten 2009. Sverige har allerede varslet at strategien vil bli en viktig prioritering for Sverige i formannskapsperioden.

Det er understreket fra EUs side at det er de store miljøutfordringene som er bakgrunnen for at Europaparlamentet, rådet og kommisjonen mener det haster med å få på plass en slik strategi. Vi støtter dette arbeidet.

(Utviklingen i Arktis og nordområdene. Møtet i Grønland i forrige uke)

Så var jeg i Europaparlamentet 7. mai og redegjorde om utviklingen i Arktis, en mulighet som var viktig for oss å gripe. Det er viktig for Norge å øke vår innsats overfor Europaparlamentet for å ivareta norske interesser. Parlamentet spiller og ventes å spille en stadig viktigere rolle i politikktutforming internt i EU. Jeg var der for å snakke om Midtøsten i april og om Arktis altså i mai.

EU arbeider som sagt med en ”Arktisk strategi”, som skal legges fram for rådet i desember i år. EU-landene er opptatt av å kartlegge og ivareta sine strategiske interesser i regionen. I Europaparlamentet har representanter stilt spørsmålet om vi trenger en ny internasjonal konvensjon for Arktis – en arktisk traktat.

Jeg har ønsket EUs engasjement i spørsmål knyttet til nordområdene velkommen. Samtidig har jeg lagt vekt på at det ikke synes å være behov for en ny slik traktat for Arktis. Dagens rettslige instrumenter regulerer staters atferd i og rundt Polhavet på en fullt ut tilfredsstillende måte. FNs havrettskonvensjon anerkjennes av alle, og konvensjonens mekanismer for fremme av kontinentalsokkelkrav benyttes lojalt, også av russerne. Også innen skipsfarten, miljøvern og ressursforvaltning finnes anerkjente regler, prosedyrer og avtaler.

Dette er det enighet om blant de arktiske kyststatene som møttes på utenriksministernivå på Grønland i forrige uke. Den danske utenriksministeren hadde invitert til møtet for å diskutere utfordringene vi står overfor i Arktis, bl.a. på grunn av klimaendring og ismelting, en oppfølging av det møtet vi hadde på fagnivå i Norge i fjor høst.

Vi vedtok Ilulissat-erklæringen, som klart markerer vilje til prioritering av gjennomføring av folkerettens regler og ytterligere samarbeid. På denne måten markerer kyststatene til Polhavet at de følger spillereglene for dette området, og at vi ikke står overfor et rettstomt område preget av konflikt og manglende redskaper for å oppnå praktiske og bærekraftige løsninger. Den markerer også at de fem kyststatene har et særskilt ansvar for å bevare det sårbare miljøet i Polhavet, og at vi vil samarbeide om dette og andre tema, som forskning og redningssamarbeid.

Fra norsk side legger vi vekt på å formidle disse konklusjonene til våre samarbeidspartnere i EU, gjennom Arktisk Råd, gjennom IMO og andre organer.

(EØS-rådsmøtet i Brussel 27. mai 2008)

Så hadde vi vårens EØS-rådsmøte i Brussel 27. mai. Utviklingen i Midtøsten, Kosovo og i Afghanistan ble drøftet under den uformelle politiske dialogen.

Orienteringsdebatten omhandlet maritim politikk og tok spesielt for seg miljøutfordringer knyttet til skipsfarten. Fra norsk side ble møtet dekket av statssekretær Walaas.

(Det franske formannskapet)

Så til sist det franske formannskapet i EU høsten 2008. Frankrike overtar formannskapet 1. juli. Statsministeren møtte president Sarkozy i Paris den 16. mai, og jeg tar sikte på å møte utenriksminister Kouchner i løpet av juni.

Frankrike legger stor prestisje i sitt formannskap, som etter alt å dømme blir den siste ”klassiske” formannskapsperiode, dersom Lisboa-traktaten etter planen trer i kraft 1. januar 2009.

Den kanskje viktigste oppgaven for det franske formannskapet blir å framforhandle en politisk avtale på basis av kommisjonens energi- og klimapakke fra 23. januar i år. De øvrige prioriteringene er en europeisk asyl- og immigrasjonspakt, styrking av europeisk forsvar og den felles landbrukspolitikken. I tillegg står lanseringen av en union for Middelhavet høyt på agendaen.

Samtidig vil det være en viktig oppgave for det franske formannskapet å forberede ikrafttredelsen av Lisboa-traktaten fra årsskiftet. Blant annet skal de lede arbeidet med å finne kandidater til stillingene som president i Det europeiske råd, Høyrepresentant for FUSP – felles utenriks- og sikkerhetspolitikk – og ny kommisjonspresident.

Utdrag av svarreplikkene:

Utenriksminister Jonas Gahr Støre: Først vil jeg takke for hyggelig hilsen når det gjelder klasevåpen. Det skal jeg formidle videre, for det er mange som har arbeidet for det. Men det var en helt spesiell opplevelse å se at det var mulig å ta den saken i mål. Det inspirerer til fortsatt arbeid langs de sporene.

Når det gjelder helsedirektivet, er det ment å bli lagt fram endelig nå i juni 2008. Helseministeren har jo redegjort her mer i detalj om det – hun har vel vært her ved en eller to anledninger. Planlagt behandling må jeg si at jeg er litt usikker på om jeg kan gi et presist svar på. Men sånn som de framstiller det fra kommisjonen, har en del av målet vært å kodifisere den rettspraksisen som har vært de siste årene.

Det har vært en rekke dommer om erstatning ved behandlinger og utgifter, og det ønsker man å samle opp, slik at det er et system i det. Om lag 1 pst. av pasientene menes å kunne bli berørt av dette. Men når dette er endelig vedtatt i juni, kan helseministeren komme tilbake og gi en faglig orientering om det, og hvordan vi berøres av det. Det er helt opplagt at det vil være relevant for oss å se nærmere på dette.

Når det gjelder Ruffert-dommen, kan jeg godt forstå at det er usikkerhet knyttet til det. Jeg hadde møter med LO i dag, og LO-lederen refererte fra den svenske LO-kongressen nå i weekenden, hvor dette selvfølgelig var en stor sak.

Noe av det interessante, er at landene nå velger litt ulike strategier for hvordan de svarer på disse dommene. Blant annet vurderer land som tidligere ikke har operert med minimumslønn, det nå som en strategi for å definere en bunnplanke i forhold til hva som skal være noe man ikke går under. Det er en tanke som har vært fjern for oss til nå, men det kan hende at det også

er av de tingene vi nå skal følge med på, uten at jeg vil ta stilling til det – det er ikke mitt fagområde. Men vi følger meget nøye med på det.

Vi mener at forskriften for offentlige anskaffelser står seg. Det er ikke slik at EU-retten står over annen rett i Norge, bare for å si det. Det vi har vedtatt gjennom EØS, er gjeldende norsk rett. Men som ikke-medlem av EU kan vi ikke si at EUs regler står over norske. Vi må altså basere oss på det som er norsk rett, og der er det jo opptatt mye europeisk lovgivning. EF-domstolen har heller ikke tatt stilling til denne ILO-konvensjonen. Så vi mener det er et viktig virkemiddel å spille på.

Jeg kan også nevne i den forbindelse at det handler om å prøve å bygge et politisk momentum for sentrale prinsipper. Jeg har tatt initiativ til sammen med lederen i LO og lederen i NHO en konferanse her i Oslo 5. september om anstendig arbeid, ”decent work”, hvor vi har fått med oss Juan Somavia, lederen i ILO, og Pascal Lamy, generaldirektøren i WTO. Det er en konferanse som er ment som – noen kan kalle det å tenne litt motild – å få opp denne problemstilling ikke bare i en europeisk ramme, der er det blitt veldig relevant, men særlig i en global ramme og hvordan et framtidig WTO-regelverk kan ta opp i seg standarder for arbeid uten at det instinktivt blir sett på av u-landene som et forsøk på å være snikproteksjonisme. Finnes det en mellomvei her? Det mener vi at det gjør. Men jeg kan i hvert fall bekrefte overfor Djupedal at dette blir det ikke tatt lett på. Vi følger det meget nøye.

Det er også viktig å minne om at de sakene som nå går i mediene, uten at jeg skal ta stilling til holdbarheten i om det er sånn eller slik, illustrerer at vi allerede i dag har store utfordringer med å gå etter det som åpenbart er eksempler på det man på godt norsk kan kalle sosial dumping. Det reiser spørsmålet om regelverket vårt i dag er godt nok, om tilsynsmyndighetene er gode nok, og om de har ressurser nok til å kunne følge opp det. Og det er altså ikke noe direktiv eller andre ting som forhindrer oss fra å gå inn og gjøre aktivt arbeid på det.

Så tror jeg – til representanten Solberg – at svaret mitt på spørsmålet om kvotedirektivet er å si at det skal hun få. Jeg tror det blir viktig å oppsummere kvotedirektivets betydning for klimaforliket. Så det må vi finne en egnet form på for å komme tilbake og gi en litt mer – som du også sier – systematisk gjennomgang av betydningen av det i forhold til effektiviteten i gjennomføringen. Vi har dette til løpende vurdering også når det gjelder kvotesystemet og Norges deltakelse.

Når det gjelder den nordlige dimensjon, som Marit Nybakk stilte spørsmål om, ser vi nå økt oppmerksomhet rundt Middelhavet. Sarkozy vil jo ha en union som han må se langt etter. Det han har kommet opp med nå, er en slags minimumsversjon av en styrking av Barcelona-prosessen. Så her er det ganske langt mellom dem han brukte i presidentvalgkampen, og det de faktisk nå gjør.

Sverige har lagt vekt på Østersjøregionen, Finland er fortsatt helt patente på den nordlige dimensjon, og så har vi fått Arktis- og Barentssamarbeidet, som den russiske utenriksministeren i OSSE snakker om som det mest vellykkede regionale samarbeidet i Europa. Så jeg tror det vi ser eksempler på, er mer at de regionale samarbeidsordningene innenfor den europeiske rammen har sin plass, sin verdi og sin betydning.

Jeg ser mer dette veldig interessante som vi hadde oppe i utenriksdebatten i forbindelse med redegjørelsen, at det blir en slags sammenheng mellom de regionale samarbeidsordningene

Arktisk Råd, Barentssamarbeidet, Østersjøen og nedover. Og der er jo de nordiske landene inne hele veien. Jeg er ikke i tvil om at Arktisk Råd kommer til å få vesentlig økt betydning. Vi behandler nå observatørstatusøknader fra Kina og India – land som ønsker å komme inn. Og det er økt interesse fra områder rundt det Kaspiske hav og Svartehavet for regionale samarbeidsordninger. Så vi må bare være på hugget når det gjelder å løfte opp den nordlige dimensjonen og samarbeidsordningene under det, og det tror jeg er klart mulig.

Jeg ser ikke noen trusler i forhold til det ved at vi blir mer effektive på Østersjøen. Svenskenes initielle, første forslag var jo å nedlegge Østersjøensamarbeidet, Østersjørådet, og løfte alt inn i EU, men da hadde de gjort opp regnskap uten Russland, Polen og en rekke andre land som ønsket Østersjørådets institusjoner slik de er nå. Men det blir en reform av det.

Så er det dette med Frankrike og FUSP. Det er jo en del av den franske pakken for å nærme seg NATO, at det blir en tydeligere europeisk forsvarsarm. Jeg oppfatter at mye av det er retorikk, altså at det blir sagt de riktige tingene. Hvor mye som kommer ut av det i kapasitet, blir som vanlig et forhandlingsspørsmål.

For hele møterefateratet og den endelige versjon, inkl justisminister Storbergets innlegg om bl.a. EUs forslag til nye regler om grensekontrollsamarbeid m.v., se www.stortinget.no